

Григорій Васянович

**ГУМАНІТАРНА ОСВІТА ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК ПІДГОТОВКИ
КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ**

Аналізуються роль, місце і значущість гуманітарної освіти у підготовці кваліфікованих робітничих кадрів. Визначаються мета, завдання, принципи, зміст і структура гуманітарної освіти на сучасному етапі її розвитку. Обґрунтовуються головні умови, за яких гуманітарна освіта стає важливим чинником підготовки кваліфікованих робітників.

Ключові слова: особистість, робітничі кадри, гуманітарна освіта, мета, зміст, завдання гуманітарної освіти.

Проблема підготовки кваліфікованих робітничих кадрів завжди знаходилась у полі зору як педагогічної теорії, так і практики освіти. Проте на сучасному етапі суспільного розвитку вона набула особливої значущості. Якість освіти сьогодні розглядається як один із найважливіших чинників стабільного розвитку країни, її технологічної, економічної, інформаційної та моральної безпеки. Доцільно виокремити дві провідні групи причин актуалізації цієї проблеми – внутрішніх, безпосередньо взаємопов'язаних з нею, і зовнішніх, стосовно системи освіти.

Перша група причин ініціюється “хвилею” інновацій (не завжди позитивних), де майже кожний педагог і кожний навчальний заклад зайняті самостійними педагогічними пошуками. Відсутність надійної парадигми якості освіти зумовлюється тим, що сучасна педагогічна практика значною мірою має інтуїтивний і стихійний характер. Виникає питання про те, якою мірою численні пропозиції, що йдуть від практиків і теоретиків професійної освіти, науково виважені й достовірні, наскільки вони сприяють зростанню підготовки кваліфікованих робітників.

Друга група причин зумовлена викликами світовому співтовариству, які визначились на початку третього тисячоліття: технологічним, екологічним, демографічним, інформаційним, світоглядним, моральним. Аналіз цих проблем, проведений вченими, засвідчує, що їхні глибинні коріння знаходяться не в економічній, політичній або соціальній сферах суспільства. Вони пов'язані передусім із духовною сферою і безпосередньо залежать від рівня освіченості, моральних якостей людей, їх світорозуміння і світогляду [3; 7]. Глобальний рівень зазначених викликів, пов'язана з ними загроза самому існуванню людства роблять об'єктивно необхідною зміну ставлення до загальної, професійної, і зокрема гуманітарної, освіти, розширення її функцій і перспектив розвитку.

Саме гуманітарна освіта у тісному взаємозв'язку із фаховою є вирішальною ланкою в освітянській системі, де готують нову генерацію української інтелігенції, ядро національної інтелектуальної еліти.

Гуманітарна освіта і виховання мають органічно поєднувати програмові й законодавчі вимоги, що сформульовані як у документах української держави (Освіта України XXI сторіччя, Національна Доктрина розвитку освіти, Закон України “Про професійно-технічну освіту”, Закон України “Про вищу освіту”), так і в документах міжнародних організацій, де йдеться, зокрема, про пріоритетність прав людини і її освіти (Програма розвитку Організації Об'єднаних націй, Декларація прав людини країн-учасниць Болонського процесу тощо) [6, с. 2-14].

© Григорій Васянович, 2013

Гуманітарна освіта – сукупність знань у галузі соціально-гуманітарних наук, пов'язаних з ними практичних навичок і вмінь. Гуманітарна освіта є одним із головних елементів безпеки нації і держави.

Метою гуманітарної освіти є духовна культура, в якій особистість відтворює людські цінності, повноту своїх внутрішніх переживань, роздумів і мрій; пізнає суспільство на різних його історичних етапах, осмислює феномен культури, замислюється над сенсом свого життя та життям іншої людини, що сприяє адаптації у сучасному глобалізованому світі. Особливу роль у цій царині освіти відіграють такі дисципліни, як філософія, історія, українська мова, історія культури й культурологія, політологія і соціологія, психологія і педагогіка, етика й естетика, правознавство тощо. Останнім часом відбувається активний процес наповнення гуманітарним змістом не лише соціально-гуманітарних, а й економічних, математичних, природничо-наукових дисциплін.

Гуманітарна освіта в Україні має *національний характер*. Вона спрямована на утвердження українського народу як рівного серед рівних поміж інших народів світу, як народу, що має свою історію, культуру, ментальність і державу, що прагне жити у співдружності з усіма народами і державами світу. У цьому контексті гуманітарна освіта є *наднаціональною*, що дотримується загальнолюдських вимірів і принципів [5, с. 95-104].

Головні завдання гуманітарної освіти:

- формування гуманістичної національної свідомості, розвиток почуття національної гідності та самоповаги;
- переорієнтація освіти з предметно-змістового принципу навчання основ гуманітарних наук на вивчення цілісної картини світу, і передусім світу культури, світу людини;
- формування в учнів ПТНЗ гуманітарного, системного й критичного мислення;
- усвідомлення викладачами, учнями провідної ідеї, відповідно до якої гуманітарні знання у їх взаємозв'язку із фаховими є основою їхньої професійної компетентності й особистісного духовного зростання;
- забезпечення особистісно орієнтованого, діяльнісного підходу у навчально-виховному процесі, який здатний подолати інертність, пасивність у здобутті знань, натомість стане потужним чинником вчинкової активності, соціального й особистісного вибору гуманістичної орієнтації й спрямування;
- пошук інноваційних стратегій: від традиційного навчання до розвивальної освіти;
- формування психологічної й педагогічної єдності суб'єктів освітнього процесу.

Мета й завдання гуманітарної освіти реалізуються в навчально-виховному процесі на основі загально-дидактичних та виховних принципів.

Основні принципи гуманітарної освіти:

- ❖ дидактичні – основні вихідні вимоги до організації навчального процесу:
  - *принцип фундаментальності, науковості* спрямовує гуманітарну освіту на висвітлення (викладання, навчання, учіння) найвизначніших досягнень у цій галузі наукового пізнання, теорій, напрямів, шкіл, що здобули світове визнання, знайшли авторитетне практичне підтвердження;
  - *принцип системності та послідовності* висвітлює гуманітарне знання у розмаїтті взаємозв'язків усіх його складників: гуманітарних, організаційних, природознавчих, технічних, технологічних наук. Цей принцип забезпечує цілісність гуманітарної

освіти як єдиного комплексу спеціалізованого знання про суспільство, державу, людину і культуру із загальнонауковими проблемами історії, поступом цивілізації.

- *принцип єдності логічного та історичного* характеризує співвідношення реального суспільного поступу і його відбиття в теоретичному мисленні та навчально-виховному процесі, зобов'язує до всебічності, повноти вивчення й висвітлення проблеми людини;

- *принцип єдності національного та загальнолюдського* характеру гуманітарної освіти спрямований на об'єктивне висвітлення особливого і загального в історії та культурі народів світу, соціально-економічного розвитку, сприяє усвідомленню долі, історичної місії свого народу, вивченню і висвітленню рідної історії інших країн, застерігає навчально-виховний процес від космополітичних збочень, нехтування надбаннями вітчизняної та світової гуманітаристики;

- *принцип єдності теорії і практики, зв'язку навчання з життям* засвідчує факт взаємозалежності гуманітарної теорії і соціальної практики, активну роль гуманітарної теорії у справі вдосконалення суспільно-економічного й духовного життя. Цей принцип показує, що існує закономірний взаємозв'язок між змістом, формами, методами навчання і потребами життя, він протидіє формально-логічному, схоластичному навчанню;

- *принцип природовідповідності* сприяє організації навчально-виховного процесу відповідно до чинників природного розвитку людини;

- *принцип міцності знань* означає ґрунтовність засвоєння знань, умінь і навичок, закарбування у пам'яті, вільне відтворення і застосування їх на практиці;

- *принцип доступності* враховує особливості суб'єкта навчання. Згідно з цим принципом педагог змушений шукати такі способи встановлення контакту з кожним учнем, добирати такі методи і засоби навчання, які б сприяли оптимальному засвоєнню навчального матеріалу відповідно до його розумового, морально-духовного, соціального та фізичного розвитку;

- *принцип свідомості й активності суб'єктів навчання* ґрунтується на тому, що учень у сучасній педагогіці визначається як суб'єкт навчального процесу;

- *принцип наочності* означає, що ефективність навчання залежить від доцільного залучення органів чуттів людини до сприйняття та переосмислення навчального матеріалу;

- *принцип індивідуалізації* враховує індивідуальні особливості кожного учня, створює належні умови для його розвитку;

- *принцип інтеграції знань* орієнтує свідомість учня на універсальний взаємозв'язок у природі і суспільстві, а також між природою, суспільством та людиною. Отже, пізнання світу має бути цілісним і нерозривним, як цілісна зі світом та невідривна від світу сама людина;

- *принцип виховного навчання* наголошує, що навчання, сприяючи формуванню гуманістичного світогляду, суттєво впливає на діяльність людини, її поведінку, життєвий вибір і вчинки.

- ❖ Б) виховання – ідеї методологічного рівня, які визначають напрями наукових досліджень і виховні методики;

- *принцип національної свідомості* передбачає формування моральної самосвідомості, виховання любові до рідної землі, свого народу, шанобливе ставлення до його культури; толерантність, повагу до інших народів;

- *принцип культуровідповідності* є джерелом особистісного розвитку суб'єкта навчання, умовою надбання ним загальнокультурних здобутків, а саме виховання здій-

снюється як культурологічний процес, спрямований на формування базису культури особистості у відповідному культурному середовищі;

- *принцип гуманізації виховного процесу*, за яким вихователь концентрує свою увагу на дитині як вищій цінності, враховує її вікові та індивідуальні особливості й можливості, не форсує її розвиток; навчає самостійності, задовольняє фундаментальні потреби у самовихованні; стимулює розвиток в особистості свідомого ставлення до своєї поведінки, діяльності, життєвого вибору;

- *принцип цілісності* означає, що виховання організовується як цілісний педагогічний процес; спрямовується на гармонійний і різнобічний розвиток особистості;

- *акмеологічний принцип* полягає в тому, що вихователь орієнтує виховний процес на найвищі морально-духовні досягнення вихованця;

- *принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії* наголошує, що учасники виховного процесу є рівноправними партнерами у спілкуванні, враховують думку партнера, допускають її відмінність від власної, узгоджують свої позиції;

- *принцип особистісної орієнтації* означає, що загальні закони психічного розвитку виявляються в кожній дитині неповторно;

- *принцип превентивності* означає, що виховний вплив держави та її інститутів, враховуючи інтереси особистості та суспільства, спрямований на профілактику негативних проявів поведінки суб'єктів навчання, на допомогу їм, на вироблення імунітету до негативних впливів соціального оточення;

- *принцип технологізації* визначає послідовні науково обґрунтовані дії педагога та його вихованців, досягнення спеціально спроектованої системи виховних цілей, що узгоджуються з психологічними механізмами розвитку особистості та ведуть до кінцевої мети виховання.

Гуманізація та демократизація сучасного навчально-виховного процесу потребують комплексного застосування окреслених принципів та визначення змісту і структури гуманітарної освіти.

Зміст гуманітарної освіти в Україні визначають наукові здобутки у галузі гуманітарного пізнання та соціальної практики, цивілізаційний досвід людства, надбання національної та зарубіжної культури, а також загальна спрямованість на всебічний розвиток людини, виховання національно свідомого громадянина, патріота своєї Батьківщини, впровадження гуманістичних цінностей.

Зміст гуманітарної освіти визначено в освітньо-кваліфікаційних характеристиках стандартів освіти.

Джерело змісту гуманітарної освіти – соціальний досвід людства, закріплений у матеріальній і духовній культурі. Обсяг і характер змісту визначають цілі і завдання, що відповідають потребам суспільства, тип і рівень освітньої установи, зміст навчальних дисциплін, а також вікові і пізнавальні можливості тих, хто навчається.

Називають різні рівні формування змісту: теоретичний у вигляді системного узагальнення уявлення; на рівні навчальної дисципліни; на рівні навчального матеріалу, фіксованого в підручниках і посібниках. Зміст гуманітарної освіти, її організація і методи перебувають у стадії неперервного оновлення, орієнтуються на прогнозовані наукою і практикою перспективи.

Вирішальну роль у засвоєнні складного змісту гуманітарної освіти, в реалізації сучасних принципів організації навчально-виховного процесу відіграє безпосередньо педагогічний процес, тобто взаємопов'язана та взаємозумовлена діяльність учителів та учнів. Тому в реалізації змісту гуманітарної освіти ми стикаємося з проблемою вдосконалення форм і методів роботи як учнів, так і викладачів.

Сутнісні проблеми змісту гуманітарної освіти пов'язані з неперервністю, комп'ютеризацією, гуманізацією і гуманітаризацією сучасної освіти, а також методологією освітянських стандартів.

Головними структурними елементами гуманітарної освіти є:

✓ світоглядно-філософська, соціально-політична, соціально-економічна, культурологічна та загальна соціологічна підготовка. Світоглядно-філософські дисципліни, передусім філософія науки, філософія культури, філософія політики, філософія економіки тощо, становлять фундамент гуманітарної підготовки. Вони забезпечують органічну інтеграцію національної духовності у світову духовну культуру;

✓ соціально-політичні науки, передусім політологія, соціологія, формують в особистості риси свідомого громадянина, активного учасника політичного життя, якості суб'єкта державотворчого процесу у розвитку громадянського демократичного суспільства;

✓ історична, культурологічна та філологічна підготовка – осягнення сутності й процесу розвитку української та світової історії як творчості людей у всіх галузях життя; створення матеріальних та духовних цінностей, еволюція системи “суспільство-природа”, розвиток соціальних та політичних систем, поступ людності в цивілізованому вимірі; вільне володіння державною та рідними мовами, мовами інших народів світу, знання української та зарубіжної літератури, її історії та сьогодення;

✓ *українознавча підготовка* – вивчення історії розвитку українського народу, його культури, ментальних характеристик, синтезу звичаїв, світорозуміння національних базових цінностей, моральних, правових, етичних та естетичних норм, процесу самоусвідомлення й утвердження України як політичної нації і держави; усвідомлення місця українців серед народів і культур світу;

✓ еколого-природнична підготовка – пізнання навколишнього світу, природи, Всесвіту, вивчення основних закономірностей взаємодії людини і природи, взаємозв'язку природних і соціальних чинників; формування культури екологічного мислення та поведінки особистості; вивчення динаміки народонаселення; знання принципів, засобів та форм світового економічного порядку й стратегії розвитку виробництва та господарювання, дбайливого ставлення до природних та соціальних ресурсів.

Правова освіта – система знань про Конституцію України, основи законодавства України, права й обов'язки громадянина держави, розуміння прав і свобод людини в контексті міжнародних правових документів.

Психолого-педагогічна підготовка – система знань про духовне і психічне життя людини і суспільства, психологічні якості людини як суб'єкта соціальної дії, її мислення, сприйняття світу, почуття й уяву, розвиток пам'яті, виховання волі й характеру, вияв їх у процесі практичної життєдіяльності в соціально-політичній та інших сферах суспільного й індивідуального життя особистості.

Етична та естетична освіта – вивчення морального світу людини та суспільства, виховання високих моральних якостей, моральної культури особистості, культури поведінки, розвиток художньо-естетичних здібностей, почуття прекрасного, творчих здібностей та нахилів.

Форми і методи гуманітарної освіти. Гуманітарна освіта здійснюється відповідно до вимог, передбачених методичними рекомендаціями Міністерства освіти і науки України, враховуючи особливості, що зумовлені її статусом, специфікою, рівнем акредитації закладу. Головною ознакою сучасної методики “розкріпачення” мислення учасників навчально-виховного процесу є забезпечення самостійного мислення, здатність ухвалювати нестандартні рішення, вільно орієнтуватися в складних ситуаціях суспільного та особистого життя.

Вищі навчальні заклади самостійно визначають і використовують різноманітні форми і методи гуманітарної освіти. Пріоритетними *формами навчання* у роботі викладачів кафедри є такі: індивідуальні, групові, колективні, лекції, семінарські заняття, організація самостійної роботи студентів, консультації тощо.

Методи гуманітарної освіти визначають способи навчання. Сучасні підходи щодо методів навчання поділяються на такі:

- інноваційні (інформаційно-комунікативні);
- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемний;
- частково-пошуковий (евристичний);
- дослідницький;
- організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності;
- методи контролю, аналізу та оцінювання результатів навчання.

Задля розвитку гуманітарної освіти треба застосовувати у навчальному процесі сучасні особистісно орієнтовані технології: саморозвитку, розвивального навчання, формування творчої особистості, проектні технології, інформаційні, технології “створення ситуації успіху” тощо.

Гуманітарна освіта повинна створити всі умови для розкриття, розвитку і раціонального використання сутнісних сил особистості майбутнього робітника. Окреслимо деякі з цих умов:

1. Викладання предметів соціально-гуманітарних дисциплін має бути *професійно спрямованим*. Дотримання цієї умови за словами геніального Г. Сковороди дозволить учневі “... спочатку знайти в собі людину, а потім діяльність”.

2. Наявність свободи у процесі навчання й учіння, де основними компонентами є: раціонально-гуманістичний, емоційно-почуттєво-вольовий, духовно-ірраціональний, діяльнісно-практичний [4, с. 14-24].

3. Зміна доктрини підготовки учителя. І наука, і викладання певного предмета як науки знаходяться в “ситуації постійних змін”. Це своєю чергою зумовлює необхідність змін у підготовці самих вчителів, змін у підготовці освіти в цілому. Пріоритетним у підготовці учителя має стати неперервність, формування і розвиток системи адекватних часових цінностей. Видатний польський вчений Тадеуш Левовицькі вважає, що в основі сучасної доктрини підготовки вчителя має бути принцип *саморозвитку* і *самонавчання*.

4. Соціально-культурне й освітнє середовище. Відомо, що це середовище значною мірою є дегуманізованим. Чого лише варта “інформаційна тиранія”. За таких умов риторичним є питання: бажає чи не бажає учень брати щось із цього середовища. Він живе в ньому, а тому приречений на нав’язування йому певного типу мислення, викривленого світорозуміння. Протистояти цьому може лише гуманне середовище й сама особистість, яка виробила в собі імунітет протидії усьому бездушному й жорстокому, імунітет відчуження від усього ницого й потворного. Дійшло до того, що вже визначають поняття “людина” (у технократичному розумінні слова) як “інформаційний процесор”.

5. Надзвичайно важливою умовою процесу підготовки кваліфікованих робітничих кадрів є змістова перебудова гуманітарної освіти. На нашу думку, зміст курсів гуманітарних дисциплін за роки незалежності мало в чому змінився. Здебільше вони як мали, так і мають просвітницький характер. Тоді як за сучасних умов зміст соціально-гуманітарних дисциплін мав би бути послідовно практичним. Ще один недолік курсів

гуманітарних дисциплін – це відсутність їхньої цілісності. Часто-густо вони виглядають як окремі етюди, мало чим взаємопов'язані. Крім того, не новина сьогодні – це перекручування історичних фактів і подій, як сучасного, так і минулого [2].

6. Ще однією із провідних умов підготовки кваліфікованого робітника є, на наш погляд, та, *що справжня освіта в цілому має бути гуманітарною*. Нам імпонує думка академіка Ю. М. Афанасьєва, який пише: "... бути людиною дуже важко. Проте завданням сфери освіти є створення максимально повних умов для відкриття цього справді людського, орієнтованого на цілісну організацію свідомості і тому суто гуманітарного знання у всіх *фундаментальних* предметних галузях, а отже, не лише в гуманітарних предметах" [1, с. 35].

Отже, на основі викладеного можна зробити такі висновки:

1. Гуманітарна освіта є сутнісним складником професійної підготовки кваліфікованого робітника.

2. Реалізація впливу гуманітарних дисциплін на якісний стан підготовки майбутнього робітника здійснюється за певних умов об'єктивного й суб'єктивного характеру, розв'язання наявних суперечностей, подолання труднощів соціального, наукового, освітнього, особистісного плану.

3. Викладачам гуманітарних дисциплін потрібна повна й різнобічна інформація, глибокі, теоретично обґрунтовані знання із різних напрямів розвитку суспільства, українознавства, про чому вони повинні бути отримані із різних джерел на основі плюралізму думок й узагальнені не лише силами педагогічних колективів ПТНЗ, а колективною творчою думкою провідних викладачів-гуманітаріїв держави, організувати яких під своїм керівництвом може й повинно Міністерство освіти і науки України.

Список літератури: 1. *Афанасьєв Ю. Н.* Может ли образование быть негуманитарным? / Ю. Н. Афанасьєв // Гуманітарні науки. — 2001. — № 2. — С. 35. 2. *Блажейовський Д.* Берестейська ре-унія та українська історична доля і недоля / Д. Блажейовський // Внутрішня вартість медалі. — Львів : Каменяр, 1995. — Т. 1. — 646 с. 3. *Васянович Г. П.* Ноология особистості / Г. П. Васянович. — Львів : Сполом, 2007. — 217 с. 4. *Зязюн І. А.* Структурні компоненти свободи особистості в умовах динаміки її освіченості та вихованості / І. А. Зязюн // Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології : зб. наук. праць / За заг. ред. Н. Г. Ничкало. — Харків : НТУ "ХП", 2007. — С. 14—24. 5. *Матвієнко П. В.* Ефективність гуманітарних знань: викладання та засвоєння / П. В. Матвієнко // Теорія і практика управління соціальними системами. — 2005. — № 4. — С. 95—104. 6. Про концептуальні засади гуманітарної освіти в Україні // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. — 1996. — № 6. — С. 2—14. 7. *Сухомлинська О. В.* Концептуальні засади формування духовної особистості на основі християнських моральних цінностей / О. В. Сухомлинська // Духовно-моральне виховання дітей та молоді: загальні тенденції й індивідуальний пошук. — К.: Всеукраїнський фонд "Добро", 2006. — С. 32—42.

Bibliography (transliterated): 1. Afanas'ev Ju. N. Mozhet li obrazovanie byt' negumanitarnym? / Ju. N. Afanas'ev // Gumanitarni nauki. — 2001. — № 2. — S. 35. 2. Blazhejovs'kij D. Berestejs'ka re-unija ta ukraïns'ka istorichna dolja i nedolja / D. Blazhejovs'kij // Vnutrishnja vartist' medali. — L'viv : Kamenjar, 1995. — T. 1. — 646 s. 3. Vasjanovich G. P. Noologija osobistosti / G. P. Vasjanovich. — L'viv : Spolom, 2007. — 217 s. 4. Zjazjun I. A. Strukturni komponenti svobodi osobistosti v umovah dinamiki її osvichenosti ta vihovanosti / I. A. Zjazjun // Teoretichni ta metodichni zasadi rozvitku pedagogichnoï osviti: pedagogichna majsternist', tvorchist', tehnologii : zb. nauk. prac' / Za

zag. red. N. G. Nichkalo. — Harkiv : NTU “HPI”, 2007. — S. 14—24. 5. Matvienko P. V. Efektivnist' gumanitarnih znan': викладання та за-своєння / P. V. Matvienko // Teorija i praktika upravlinnja social'nimi sistemami. — 2005. — № 4. — S. 95—104. 6. Pro konceptual'ni zasadi gumanitarної osviti v Ukraїni // Informacijnij zbirnik Ministerstva osviti Ukraїni. — 1996. — № 6. — S. 2—14. 7. Suhomlins'ka O. V. Konceptual'ni zasadi formuvannja duhovnoї osobistosti na osnovi hristijans'kih moral'nih cinnostej / O. V. Suhomlins'ka // Duhovno-moral'ne vihovannja ditej ta molodi: zagal'ni tendencii j individual'nij poshuk. — K.: Vseukraїns'kij fond “Dobro”, 2006. — S. 32—42.

УДК 377.1

Григорий Васянович

ГУМАНИТАРНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ КАК ВАЖНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПОДГОТОВКИ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ РАБОЧИХ КАДРОВ

Анализируются роль, место и значимость гуманитарного образования в подготовке квалифицированных рабочих кадров. Определяются цель, задачи, принципы, содержание и структура гуманитарного образования на современном этапе ее развития. Обосновываются главные условия, при которых гуманитарное образование становится важным фактором подготовки квалифицированных рабочих.

Ключевые слова: личность, рабочие кадры, гуманитарное образование, цель, содержание, задача гуманитарного образования.

UDK 377.1

Hryhorii Vasianovych

HUMANITARIAN EDUCATION AS AN IMPORTANT COMPONENT OF QUALIFIED WORKERS' TRAINING

The article analyses role, place and significance of humanitarian education in the process of qualified workers' training. The author defines the objective, tasks, principles, contents and the structure of humanitarian education at the present stage of its development; grounds the main conditions under which humanitarian education becomes an important factor of workers' training.

Key words: personality, humanitarian education, objective, contents and tasks of humanitarian education.

Стаття надійшла до редакційної колегії 22.01.2013